

Sadržaj

Događaji

Mediji o medijima

Konkursi

Najava događaja

Linija za pomoć novinarima

Uloga lokalnih medija u pomirenju

Piše: Marija Šajkaš

Pozicije novinara u multietničkim zajednicama: profesionalno vs. patriotskog novinarstva

Piše: Hasna Ziljkić

Izveštavanje sa suđenja za ratne zločine

Piše: Selma Učanbarlić

Potrebna veća saradnja lokalnih medija u procesu pomirenja

Piše: Amer Ramusović

NDNV i Udruženje BH novinari pokrenuli projekt "Živjeti zajedno"

Piše: Adis Šušnjar

Uvodnik

Nedavno održana Dvodnevna konferencija u Goraždu, o ulozi i zadacima lokalnih medija u procesu pomirenja i tranzicijske pravde, izazvala je veliku pažnju lokalnih medija ove regije. Teme o odgovornosti lokalnih medija u procesu suočavanju sa prošlošću, profesionalnom izvještavanju i međusobnom povezivanju i zajedničkim projektima, okupile su više od od 50 novinara i urednika iz BiH, Srbije i Crne Gore.

Otvoreno su govorili o odgovornosti pojedinih medija tokom rata, o selektiranom izvještavanju o ratnim zločinima, šutnji lokalne zajednice o dešavanjima iz devedesetih, profesionalnosti i odgovornosti novinara. Istakli su važnost posvećenosti izvještavanju o tranzicionoj pravdi jer je to jedini način da se na ispravan način grade odnosi u regiji.

Kao jedan od načina kvalitetnijeg i objektivnijeg izvještavanja javnosti o ratnim dešavanjima i suđenjima za ratne zločine jeste saradnja lokalnih medija na ovom polju, razmjena informacija i solidarnost novinara koji bi trebalo da štite sebe i svoju profesiju u svim okolnostima.

"Bitno je da mediji sarađuju i da uvezuju medijski prostor. Da prate suđenja za ratne zločine ali i da izvještavaju o ratnim zločinima u kontekstu, da se zna kako se i zašto nešto desilo i da se izvještava o zločinima "na našoj strani". Lokalni mediji tu imaju veliku ulogu", kazala je tokom konferencije Marija Šajkaš, novinarka i saradnica Instituta za izvještavanje o različitosti iz New Yorka. Novinari su kazali da je bitno da se lokalni mediji moraju izboriti da u programima ima što više pozitivnih primjera saradnje građana, a manje svakodnevne politike.

Detalnije o održanoj konferenciji možete pročitati u izvještaju Amera Ramusovića, glavnog urednika časopisa "Komuna" iz Podgorice. O lokalnim medijima i tranzicionoj pravdi za E-novinar pišu uvodničari konferencije: Marija Šajkaš, saradnica Instituta za izvještavanje o različitosti iz New Yorka, Hasna Ziljkić, šefica Ureda za informisanje Nacionalnog vijeća Bošnjaka Sandžak, Selma Učanbarlić, novinarka BIRN-a. U sklopu konferencije predstavljen je i projekat "Živjeti zajedno" o kojem također možete čitati u nastavku.

Adis Šušnjar, Udruženje/udruga BH Novinari

Događaji

03.05.2014.

U Goraždu održana konferencija o ulozi i zadacima lokalnih medija u procesu stabilizacije mira u zemljama bivše Jugoslavije

Lokalni mediji imaju veoma bitnu ulogu u procesu pomirenja i suočavanja sa prošlošću i povezivanje i saradnja lokalnih medija na ovom polju je od velike važnosti za društva u regionu. Poručili su ovo novinari i urednici lokalnih medija iz BiH, Srbije i Crne Gore, na kraju drugog dana Regionalne konferencije o ulozi i zadacima lokalnih medija u procesu pomirenja i stabilizaciji mira u zemljama bivše Jugoslavije, održane u Goraždu. Više od 50 novinara i urednika razgovarali su o odgovornosti lokalnih medija u procesu suočavanju sa prošlošću, profesionalnom izvještavanju i međusobnom povezivanju i zajedničkim projektima.

Vidi cijeli članak

Uloga lokalnih medija u pomirenju

Osvrt na regionalnu konferenciju u Goraždu

Piše: Marija Šajkaš

Svi veći svetski mediji su nedavno propratili obeležavanje dvadesetogodišnjice genocida u Ruandi. Dopisnici su izveštavali sa lica mesta pa smo tako ponovo čuli detalje o besmenom ratu između ljudi koji su delili jezik, kulturu i običaje, o tome kako su i koji mediji u Ruandi pozivali na ubijanje i širili mržnju, i gledali smo kako su u sklopu obeležavanja zaustavljanja genocida preživeli na javnim skupovima iznova detaljno prepričavali zverstva kojima su prisustvovali. Počinioci zločina uključujući novinare i urednike su uglavnom odgovarali za nedela, bilo da im je sudjeno u okviru tribunala ili na jednom od plemenskih "gaćaca" sudova.

Zemlje bivše Jugoslavije su u otprilike isto vreme takodje prošle kroz krvavi rat, ali za razliku od Ruande još uvek niko nije odgovarao za širenje propagande i raspirivanje mržnje. Dosta toga je napisano o tome koliko su i na koji način jugoslovenski mediji doprineli ratu, postavši po rečima Mirka Klarina „nuklerani reaktori mržnje“ ali je tekstova o tome na koji su način mediji doprinosili i do-

Događaji

02.05.2104.

Političari najveća prepreka slobodi izražavanja u BiH

U povodu Svjetskog dana slobode medija, BH novinari su, u saradnji sa Fondacijom Friedrich Ebert, organizirali press konferenciju u Sarajevu na kojoj su predstavljeni rezultati istaživanja javnog mnijenja organizovanog sa ciljem utvrđivanja precepcije gađana o medijskim slobodama u BiH, kvaliteti novinarstva i povjerenju koje građani imaju u bh.medije. Istraživanje je provedeno u periodu od 25. marta do 15. aprila ove godine na uzorku od 505 ispitanika i korištenjem metode CATI.

Istraživanje pod nazivom „Novinarstvo, javno mnijenje i medijske slobode u BiH“ je pokazalo kako građani i dalje najviše vjeruju medijima. „Više od 80 % anketiranih iskazali su najviše povjerenja prema medijima i njima najviše vjeruju, slijede vjerske zajednice i nevladin sektor“, naglasila je Borka Rudić, generalna tajnica Udruženja. Ona je dodala kako građani najmanje vjeruju političarima – 22% ispitanika.

Opširnije

01.05.2104.

Odogovornije ponašanje prema građanima u godini izbora

U organizaciji Kluba novinara Banja Luka održan je sastanak sa poslanicima nekoliko političkih partija iz Narodne Skupštine Republike Srpske. Sastanak je organizovan sa ciljem podsjećanja političara na značaj otvorene, fer i profesionalne komunikacije sa javnošću, koja uključuje novinare i građane, posebno u izbornoj 2014. godini. Predsjednik Kluba novinara Banja Luka Siniša Vukelić rekao je na sastanku kako se novinari – članovi ovoga Kluba, ali i novinari širom BiH „ne žele miješati u politička opredjeljenja i način kako političari vode kampanju“, te da očekuje da se „politika ne miješa u medijsku uređivačku politiku“.

Opširnije

prinose miru zapanjujuće malo.

U povodu Svjetskog dana medija u Goraždu je održana dvodnevna regionalna konferencija na kojoj su novinari iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije razgovarali o medijima i tranzicionoj pravdi, pokušavajući da odgovore na pitanje koje je uloga novinara u procesu pomirenja.

Naravno, teško je pomeriti se od rata ka miru, već i s obzirom na to da je priroda samog konflikta u različitim delovima bivše zajedničke zemlje, na različite načine doživljavana i imenovana u medijima. Tako je za neke u pitanju bio „domovinski rat“, za neke „građanski“, neki su u svemu videli „stranu agresiju“, neki „rat za oslobodjenje“, neki su uprkos tenkovima na ulicama dugo tvrdili da uopšte nisu u ratu, dok se međunarodna zajednica spremala da sprovede oružanu „humanitarnu akciju“.

Na konferenciji smo se podsetili i pozitivnih primera. Dok je, na primer, zvanična televizija Srbije izveštavala o opsadi Sarajeva, bez da je spominjala čija vojska granatira grad, istina se mogla pročitati na stranicama **Vremena** i **Naše Borbe** koji su takodje prvi pisali o uništavanje Dubrovnika i zločinima u Srebrenici i Foči. **Feral Tribuna** i **Novi List** su izveštavali o ubistva civila u Gospiću, Paulin Dvoru i Sisku, a **Oslobodjenje**, **Dani** i **Slobodna Bosna** su prvi pisali o zločinima počinjenim od strane Armije BiH, o ubistvima hrvatskih civila u Grabovici, o sudbini srpskih porodica pod opsadom Sarajeva i ispitali su kriminalnu prošlost „heroja“ rata. Novinari ovih ali i nekih drugih redakcija su zbog istinitog i objektivnog izveštavanja često bili zastrašivani, prećeno im je sudom, zatvorom i ubistvima, a novine koje su prenosile ove informacije su bile kvalifikovane kao „izdajničke“ i finansijski su iscrpljivane na maratonskim sudjenjima.

Na konferenciji smo čuli da na žalost, situacija nije mnogo bolja ni danas. Malo je novinara, posebno u lokalnim medijima, koji izveštavaju o zločinima počinjenih od strane „svojih“, a oni koji to čine, ne dobijaju uvek prostor u medijima i na to i takvo izveštavanje se još uvek gleda kao na zabranjenu delatnost.

Kao glavne prepreke u izveštavanju koje bi efikasnije dovelo do pomirenja, učesnici su naveli potpuni nedostatak političke volje na svim stranama. Sa ovim je u uskoj vezi pitanje vlasništva kao i interesi kapitala koji u pomirenju ne vidi temu o kojoj se piše na brzinu i koja se lako „prodaje“. Na kraju ali takodje veoma važno, novinari su ukazali na opštu devaluaciju sadržaja medija i sveprisutnu - tabloidizaciju.

Novinari su bili jasni i šta je potrebno uraditi da bi se situacija popravila.

Za balansirano i objektivno novinarstvo, potrebno je izveštavati o posledicama rata na svim stranama, što uključuje pisanje o zločinima počinjenima i na „našoj strani“. Da bi se ovo postiglo, bilo bi dobro da se lokalni mediji povežu. Mediji u lokalnu su pojedinačno mali, ali bi udruženi mogli da imaju veći uticaj i da zaštite jedni druge.

Budući da se novinari često susreću sa time da teme postoje, ali ne i prostor za njihovo objavljivanje, predloženo je pokretanje zajedničkog medija, ili web portala, na kome bi se neometano mogle postavljati vesti bitne za lokalnu zajednicu i pomirenje.

Lokalni mediji bi, dalje, trebalo da medijsku pažnju posvete i pozitivnim pričama iz rata. Ljudi se nisu samo ubijali, nego su ostajali ljudi i bili su humani, pa su projekti poput „Živjeti zajedno“ veoma važni i treba dalje raditi na njihovom promovisanju.

Na kraju, novinari su se dotakli i pitanja profesionalizacije sadržaja samih medija, pa je tako zaključeno da treba pažljivije birati teme, ali i sagovornike. Umesto političara i eksperata, bilo bi dobro da se povremeno čuje i glas običnog čoveka.

Sledeće godine se navršava dvadeset godina od okončanja rata u Bosni i Hercegovini i to će, hteli mi to ili ne, nesumnjivo biti povod za brojne analize. Kako će nas svet videti i oceniti tom prilikom najviše zavisi od nas samih, a slika koja bude otišla u svet će u mnogome biti refleksija sadržaja lokalnih medija.

(Autor je direktor razvoja i operacija u „Media Diversity Institute“ u Njujorku)

Uloga lokalnih medija u procesu pomirenja

Pozicije novinara u multietničkim zajednicama: profesionalno vs. patriotskog novinarstva

Piše: Hasna Ziljković

Nakon dužeg perioda od dešavanja devedesetih možda je pravo vrijeme da se napravi ozbiljna paralela između onog što se nazivalo patriotskim novinarstvom tada i onoga što imamo danas. Posebno mi koji živimo u Sandžaku itekako smo se morali prilagođavati nečijem subjektivnom poimanju patriotizma. Različita je struktura stanovništva u opštinama srbijskog dijela Sandžaka. Prema popisu stanovništva iz 2011, bošnjačko stanovništvo je većinsko u Tutinu, Novom Pazaru i Sjenici, dok su u polimskim opštinama u manjini u odnosu na srpsko: Prijepolje, Nova Varoš, Priboj.

Ono što mogu istaći kao karakteristiku naroda tog dijela Sandžaka jeste da se oni osjećaju svoj na svome, oni su građani tog dijela Srbije, svi dijele iste probleme. Dakle, jedan Srbin iz Sandžaka patriotski gleda prije svega na svoj kraj, u odnosu na Beograd, a i jedan Bošnjak neće sebe predstavljati patriotom tako što će pokazivati ljubav prema Sarajevu. Jedan najupečatljiviji primjer ovoga o čemu govorim jeste Fudbalski klub Novi Pazar. Na tribinama tokom utakmice su svi, bili Srbi ili Bošnjaci, navijači ovog FK-a.

Ovo napominjem da bismo stvorili sliku zajednice u kojoj naši lokalni mediji djeluju. Koji su problemi naših lokalnih medija, u profesionalnom smislu, ako uzmemo u obzir da djeluju na tromedi: sopstvene države, Crne Gore i BiH. Na koji način novinar u ovakvim okolnostima može biti patriota? I može li, zapravo, biti patriota?

Niko od teoretičara nije odbacio patriotizam kao etički princip. Štaviše, istican je kao vrlina. Ljubav prema zavičajju, zemlji u kojoj je čovjek rođen i odrastao, u kojoj živi, u kojoj su njegovi bliži, njegovi sugrađani i sunarodnici – ne može nikome smetati niti u svakodnevnom životu, niti u nekom profesionalnom djelovanju. Problem nastaje kada se pogrešno shvate mjerila patriotizma, pa se stupanj patriotizma mjeri odnosom prema državi. U načelu, to je prihvatljivo. Ali ako se kao mjerilo uzima konkretna vlast, državna uprava, državnici i državnik, onda to postaje veoma diskutabilno. Tad je novinarski profesionalizam najviše na iskušenju. Razapet je između principa profesionalne etike i naopakog shvatanja patriotizma. Ovim, ustvari, diramo najviše bolno mjesto našeg novinarstva danas.

U svom eseju „Srpski mediji u antibirokratskoj revoluciji“, Radivoje Cvetičanin upozorava: „Mediji su, dakle, drastično odstupali od svojih suštinskih profesionalnih obaveza. Ali, u opštem bunilu i opijenosti pokretima masa, malo je ko vodio računa o normama profesije. Nisi smeo izostati, to je bila neka vrsta lozinke. Taj se zov, naročito na početku, opravdavao „kosovskom ranom“ kao patriotskim izazovom. Na kosovskoj će se tematici izgraditi čitava jedna ideologija novinarstva kao zanimanja koje mora biti u datim istorijskim okolnostima 'patriotski' obojeno.

Stanje medija u Srbiji danas?

Došlo je do situacije kada je vlast javno progovorila o vođenju pogrešne politike u određenom vremenskom periodu. U medijima se također govorilo o toj takvoj politici, i govori još uvijek s obzirom na to kako nas sustižu posljedice te takve politike. Važno je to što se uopšte o tome govori i dobro je što se o tome govori. Ali negativna strana koja prati sve to jeste pretjerano manipulisanje informacijama i pre naglašavanje određenih činjenica, dok druge, iako su također relevantne i aktuelne, vješto, najviše umijećem novinara, skliznu u drugi plan. Tako će se u emisiji, koja traje najmanje 40 minuta, 5 minuta govoriti o temi

Konferencija u Goraždu, 03.05.2014.
Značaj lokalnih medija u procesu pomirenja

zbog koje je emisija zapravo koncipirana, a ostatak emisije će biti posvećen „grijevima drugih“. Opšti utisak: niko nije kriv; oni ubijali, mi ubijali – život je to!

Što se konkretno sandžačkih medija tiče, oni, uglavnom, pored emitovanja lokalnog informativnog sadržaja u informisanju prate beogradske, dakle one sa nacionalnom frekvencijom. Kada govorimo o načinu informisanja o lokalnim dešavanjima na lokalnim medijima, slična je situacija kao i na državnim. Donedavno smo imali isključivanje određenih društveno-političkih aktera iz informative, a prisustvo drugih. Što diktira, naravno, onaj ko je na vlasti, a potom onaj koji ima novac i nastoji prezentovati svoje političko djelovanje. Jer danas mnogo privatnih medija postoji upravo iz tog razloga. Sada su

Mediji o medijima

15.05.2014.

Izložba novinskih karikatura „Umjetnost u mračnim vremenima“

Od 15. do 24. maja Sarajevo će biti domaćin jedinstvene izložbe novinskih karikatura i ilustracija pod nazivom "Umjetnost u mračnim vremenima".

Na izložbi će biti predstavljeno više od 100 karikatura i ilustracija, prikupljenih iz desetina publikacija i novina štampanih u zemljama bivše Jugoslavije, uglavnom u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Srbiji i Kosovu, između 1990. i 2001. godine.

Detalji

06.05.2014.

Najniži stupanj medijskih sloboda u posljednjoj deceniji

Prema ovogodišnjem izvještaju o stanju slobode medija u svijetu, 2013. godina je zabilježena kao godina sa najnižim stupnjem medijskih sloboda u posljednjoj deceniji. Samo jedan od sedam ljudi na svijetu živi u zemlji gdje je sigurnost novinara zagarantovana a ekonomski i politički pritisci na medije minimalni, odnosno 14 % od ukupne populacije, dok 44% živi u zemljama gdje su mediji okarakterisani kao neslobodni. Freedom House mjeri nivo medijskih sloboda u 197 zemalja i teritorija a prošlogodišnji pad medijskih sloboda uvjetovan je nemirima koji su se nakon Arapskog proljeća nastavili u Egiptu, Libiji i Jordanu, kao i stanjem u Ukrajini i Turskoj. Holandija, Norveška i Švedska su okarakterisane kao zemlje sa najvišim stupnjem slobode medija, dok su Sjeverna Koreja, Turkmenistan i Uzbekistan na dnu liste. Kada je u pitanju region, Slovenija je ocijenjena kao zemlja sa slobodnim medijima, dok su Bosna i Hercegovina, Srbija, Hrvatska, Albanija, Crna Gora i Makedonija označene kao zemlje sa djelimično slobodnim medijima. Kompletan izvještaj dostupan je na stranici organizacije [Freedom House](#).

Opširnije

u vijestima zastupljeni svi akteri, ali kanalisanje informacija je glavni naš problem.

Druga stvar - mnogi naši novinari su dopisnici medija čije je sjedište u Beogradu. Dakle, mediji, sa sjedištem u Beogradu, procjenjuju da je za njihovu ciljnu grupu relevantno to što je neko među maloljetnicima danas izboden nožem ispred srednje škole u Novom Pazaru. Ali rijetko kad će taj medij zatražiti da se istraži priča maloljetničke delikvencije u Novom Pazaru, prevencije i slično. Tu, dakle, stane priča o tome. A za posledicu imamo opšti javni utisak o N. Pazaru - divlji zapad. Dakle, ne postoji nešto što se zove praćenje vijesti, izvještavanje o nekoj temi potpuno, da se razmišlja o krajnjem efektu, tj. šta smo poručili recipijentu.

Političari su nam uglavnom „na sceni“. Do juče je bilo aktuelno to kojoj je velikoj stranci sa sjedištem u Beogradu određena politička partija iz Sandžaka više naklonjena. Medije sa nacionalnom frekvencijom zanimaju stavovi i reagovanje po određenom društvenom pitanju velikih stranaka. A onda naši lokalni mediji prenose šta koalicioni partner te velike partije, sa sjedištem u Sandžaku, kaže o istome. Obično su to istovjetne izjave, samo je ime i prezime ispod drugo i efekat izjave je spušten sa državnog na lokalni nivo. Eto to je naše izvještavanje danas, posebno televizijskog centralnog dnevnika.

Naravno, ima i pozitivnih primjera rada medija. Želim da istaknem nužnost permanentne edukacije novinara, te poznavanje i uvažavanje drugog i drukčijeg. Samo na taj način novinar može izbjeći subjektivnost i sam ocijeniti gdje su granice etičkog, dozvoljenog patriotizma. Što se tiče same uloge novinara i medija u procesu pomirenja ako mislimo na narode, na države, on je u znatnome još uvijek diktiran od strane državne politike. Dakle, onoliko koliko je država voljna da promijeni nešto nabolje, to i mediji prihvataju.

Također, u ovom kontekstu značajnu ulogu će odigrati to u kolikoj mjeri će Republika Srbija doprinijeti realizaciji informisanja na jezicima nacionalnih manjina. Srbija je priznala Bošnjake kao narod tako što ih je svrstala u kategoriju nacionalnih manjina. Bilo je vremena kada je nadležno ministarstvo odvajalo određena sredstava za dva printana medija – jedan je bio kvartalni, drugi sedmični. Taman kad je došlo vrijeme da pričamo o pravom efektu ta dva glasila, kad ih je trebalo kritikovati, izbaciti ono što ne valja – ministarstvo prekine finansiranje ta dva lista. Sve to ima veze sa kompletnom medijskom scenom u Srbiji. Imali smo situaciju da je krenula reforma čitave

medijske scene, ali i ona je zaustavljena. Izdvanja lokalne samouprave za medije jedva da je bilo, a posljednjom medijskom strategijom čini se da je sve ostalo na istom.

Historija sandžackog novinarstva

Sandžak je kroz historiju imao veoma hrabre i predane, istinske borce za prezentaciju u javnosti istinite, potpune i objektivne riječi. Svakako ime Mehmeda Šaćira Kurdehajića – pionira štampane riječi na bosanskom jeziku – je prvo u tom lancu. Bošnjačko nacionalno vijeće Srbije je 1. februar proglasilo za Dan sandžackog novinarstva. Ovaj datum asocira na početak izlaženja lista „Sandžak“. Dana, 1. februara 1932. godine, u Prijepolju se pojavio prvi broj lista "Sandžak". Naravno, list je bio suočavan sa velikim materijalnim teškoćama, ali "Sandžak" je, uprkos svim preprekama političke i materijalne prirode, uspijevao održati se zahvaljujući svesrdnoj podršci njegovih pokretača, pretplatnika i pojedinih donatora.

Podsjetićemo na podatak da je u vrijeme velike finansijske krize, glavni urednik i vlasnik lista Milivoje Žugić prodao veliki dio imovine u selu Mioska kod Prijepolja kako bi obezbijedio sredstva za njegovo dalje izlaženje. Borba za profesionalno novinarstvo se, naravno, i danas nastavlja. Nužno je postojanje volje od strane onih koji se novinarstvom već profesionalno bave da stvari krenu nabolje, edukacija iz ove oblasti i dobra medijska strategija, kao i pomoć države donošenjem konkretnih i jasnih zakona.

Informisanje na jezicima nacionalnih manjina u okviru cjelokupne medijske scene u Srbiji je jako važno. I to ulazi u ono da mediji mogu puno uraditi u smislu i pomirenja naroda, ali i pomirenja svojih zajednica, ako država omogući da djeluju u korektnim uslovima. Dok država ne prizna sve svoje politički i loše i dobre poteze, dok ne omogući medijima uslove za demokratsko djelovanje, i novinarstvo će imati manjkavosti i isto tako biti nemoćno za neke krupnije promjene.

Konkursi

Stipendija za fotografske projekte o ženskim pitanjima

Fondacija Alexia, koja se bavi promocijom ljudskih prava kroz fotografiju, otvara konkurs za dodjelju

Stipendija Women's Initiative.

Teme konkursa su zlostavljanje, reproduktivnost i zdravlje, te žene istaknute članice društva, žene vođe i žene u vojsci. Radovi treba da govore o poziciji žene u društvu i ženskim pravima.

Konkurs je namijenjen svim fotografima i novinarima, bez obzira na zemlju porijekla i boravka. Stipendija se dodjeljuje u iznosu od 25 000 dolara. Sredstva od stipendije namijenjena su konačnoj izradi projekta.

Prijave treba da sadrži sinopsis projekta (do 25 reči, u Word ili PDF formatu), detaljan prijedlog projekta (do 750 reči), CV autora i do 20 projektnih fotografija.

Rok za prijave je 30. jun 2014.

*Detalji o konkursu
Prijava*

CEI/SEEMO nagrada za zasluge u istraživačkom novinarstvu

Centralnoevropska inicijativa (Central European Initiative - CEI) i Medijska organizacija Jugoistočne Evrope (South

East Europe Media Organisation - SEEMO), u specijalnom partnerstvu sa Fondacijom Konrad Adenauer (KAS), raspisale su poziv za prijave za 2014. godinu za CEI/SEEMO Nagradu za izuzetne zasluge u istraživačkom novinarstvu. Poziv je podijeljen u dve sekcije:

- Sekcija 1 - profesionalni novinari - nagrada 4.000 EUR
- Sekcija 2 - mladi profesionalni novinari (do 30 godina) - nagrada 1.000 EUR

Cilj nagrade je da iskaže poštovanje radu istraživačkih novinara i njihovom doprinosu istraživačkom novinarstvu uprkos teškim uslovima pod kojima rade.

Prijave će razmatrati međunarodni žiri sastavljen od uglednih novinara i medijskih eksperata iz regiona, uključujući i neke od ranijih dobitnika ove nagrade.

Rok za prijave je 30. maj 2014. godine.

*Pravila učešća i uputstvo za prijavu
Formular za prijavu*

Novinari lokalnih medija i proces pomirenja

Izveštavanje sa suđenja za ratne zločine

Piše: Selma Učanbarlić

Profesionalno izvještavanje sa suđenja za ratne zločine jedan je od prvih koraka ka pomirenju u lokalnim zajednicama. Iako je izvještavanje medija o ovim temama u BiH znatno profesionalnije u odnosu na izvještavanje tokom i neposredno nakon rata, domaći mediji još uvijek ne poštuju sve kriterije profesionalnog izvještavanja.

Prateći izvještavanje medija primjećujemo da je u BiH još uvijek prisutna praksa da mediji izvještavaju samo o slučajevima kada se sudi onima koji su počinili zločine nad „njihovim narodom“, ili da brane optužene ukoliko su pripadnici naroda kojeg taj medij „zastupa“.

Tako se dešava da prenose svjedočenja samo svjedoka koji svjedoče u korist tužilaštva ili suprotno, svjedoka koji svjedoče u korist odbrane. Osim što je takvo izvještavanje netačno i u potpunosti neetično, javnost koja putem medija prati to suđenje, nakon presude vjeruje da je sud pristrasan, da sudi samo pripadnicima jednog naroda dok prikriva zločine drugog naroda.

Mediji ponekad prenose samo dijelove svjedočenja, nerijetko to što prenose ne odnosi se na optužnicu ni taj proces, već na neke druge teme. Umjesto obrazloženja suda, presude u medijima nerijetko obrazlažu optužba ili odbrana, dok novinari zanemaruju i presumpciju nevinosti.

U smjernicama za profesionalno izvještavanje sa suđenja navodi se da novinari neće nikoga tretirati kao kriminalca prije donošenja sudske presude koja to potvrđuje. Novinari imaju obavezu ne donositi preuranjene sudove o krivici optužene ličnosti i imaju obavezu da objave informaciju o odbacivanju optužbe ili oslobađanju ličnosti za koju su ranije objavili da je optužena ili da je suđenje počelo.

U našim medijima zabilježeno je i otkrivanje identiteta zaštićenih svjedoka koji svjedoče u predmetima ratnih zločina. Otkrivanjem identiteta, osim što krše etički kodeks, novinari čine i krivično djelo, te ozbiljno štete sudskom procesu.

Ponekad se dešava da identitet svjedoka bude otkriven i u sudnici, ali u svakom slučaju, novinar je dužan da ukoliko na bilo koji način sazna identitet svjedoka koji ima mjere zaštite, te podatke čuva kao tajnu. Do sada je samo jedan slučaj otkrivanja identiteta zaštićenog svjedoka u predmetima ratnih zločina procesuiran, a novinar i urednik magazina koji je to objavio priznali su krivicu, te su osuđeni na uslovnu kaznu od šest mjeseci zatvora.

Posljedice otkrivanja identiteta svjedoka jeste da žrtve odbijaju da svjedoče i uopšte da pričaju o onome što su preživjele. Veliki broj žrtava koje traže mjere zaštite su povratnici u mjesta u kojima su doživjeli zločine, nakon otkrivanja identiteta oni strahuju za svoj život i život svoje porodice. Nerijetko to su psihički oboljele osobe koje ne žele da javno govore, ili neke događaje koje su preživjele još uvijek kriju od svoje porodice i okoline.

O važnosti poštivanja identiteta zaštićenih svjedoka govori i to da je Vijeće za štampu BiH zajedno sa Asociacijom izvještača sa sudova 2006. godine dopunilo postojeći Kodeks za štampu članom koji se odnosi na „poštivanje integriteta

BIRN BiH je dio Balkanske istraživačke regionalne mreže, organizacije koja djeluje u devet zemalja jugoistočne Evrope, koja se bavi istraživanjem političkih, ekonomskih i društvenih tema. Fokusiran je na izvještavanje o procesuiranju ratnih zločina pred domaćim pravosuđem, razvoju pravnog sistema i suočavanju s prošlošću. BIRN BiH je počeo sa radom u januaru 2005. godine izvještavajući sa suđenja pred Državnim sudom.

Čuljak: HOS se borio za jedinstvenu BiH

Dragan Čuljak, prvi svjedok Odbrane Srečka Hercega, optuženog za zločine počinjene u Dretelju, rekao je da je optuženi bio zapovjednik Centra za obuku Hrvatskih obrambenih snaga (HOS) u selu Hardomije pored Ljubuškog. Čuljak, bivši načelnik...

"Blaž Kraljević je u Dretelju govorio da su zarobljenici svetinja"

Na suđenju bivšim pripadnicima Hrvatskih obrambenih snaga (HOS), svjedok odbrane je kazao da je optuženog Srečka Hercega samo jednom vidio u Dretelju. Ivan Grbavac je naveo da je 20. jula 1992. godine otišao

Švedska vlada odlučila ČETINUKUŠA BILJANA PAVŠIĆ OSTAJE IZA BRAVE!!!

Biljo, ostaješ iza brave!!!

Švedska je saopštila da je odbila i drugi zahtjev haške osuđenice i bivše predsjednice Genocidne Tvorevine Biljane Plavšić (78) da bude puštena na slobodu.

Silovana pripadnica Armije RBiH danas s porodicom živi u Varešu

U jednom od vareških sela i danas živi Hrvatice koju su 25. januara 1994. godine u zatvoru u centru Vareša silovali Muhidin Bašić i Mirsad Šijak, koji su prije dva dana, drugostepenom presudom Suda BiH, osuđeni na po sedem godina zetvora.

Dešić je tokom rata bio načelnik Odjeljenja Službe državne bezbjednosti u Olovu, a donedavno je bio na čelu Odjela za borbu protiv organiziranog kriminala Obavještajno-sigurnosne agencije (OSA) BiH.

Stotine svjedoka

Ekipa „Dnevnog avaza“ jučer je posjetila Vareš kako bi pokušala pronaći žrtvu i razgovarati s njom. Malo je ljudi u tom gradiću koji žele govoriti o ovom slučaju. Iako su mnogi upoznati sa silovanjem žene u bivšoj zgradi Šumsko-privrednog društva (SPD), rijetki su građani koji o tome znaju nešto više.

zaštićenog svjedoka”. Tako se u Kodeksu za štampu i online medije BiH navodi da će novinari pokazati poseban oprez i osjetljivost kod izvještavanja o svjedocima u sudskim procesima za ratne zločine, poštujući pravila i odredbe za neimenovanje zaštićenih svjedoka. Dalje se ističe da će novinari općenito izbjegavati imenovanje svjedoka u sudskim procesima za ratne zločine, kao i imenovanje njihove rodbine i prijatelja, osim ako pozivanje na njih nije neophodno za potpuno, pravično i tačno izvještavanje o sudskom postupku, i ako to neće uticati na pogrešno tumačenje istine ili tok sudskog procesa.

Kada je u pitanju izvještavanje o sudskim procesima i javnom interesu neophodno je spomenuti i odgovornost pravosudnih institucija. Odluka Suda BiH da anonimizira dokumente - navođenje inicijala umjesto imena i prezimena optuženih/osuđenih - onemogućila je novinarima objektivno i kvalitetno izvještavanje.

Anonimizacija dokumenata počela je u martu 2012. nakon što je Sud BiH usvojio mišljenje Agencije za zaštitu ličnih podataka. Predstavnici Agencije kasnije su izjavili da je njihova preporuka pogrešno protumačena, a mediji, udruženja žrtva i nevladin sektor osudili su anonimizaciju, tražeći da informacije sa suđenja za ratne zločine budu dostupne. Visoko sudsko i tužilačko vijeće zaključilo je nakon toga da anonimizacija nije obavezna, a Sud je pristupio izmjeni tog pravilnika.

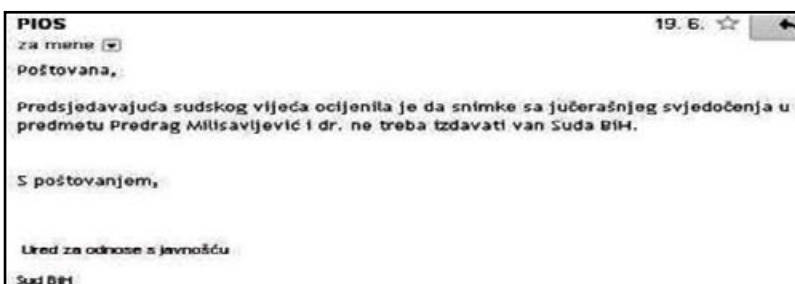
Ukoliko u presudama za ratne zločine se navode samo inicijali optuženih ili osuđenih, osim pravilnog izvještavanja, izostaje i preventivna funkcija suda ali i osuda i katarza društva.

Nasuprot ovakvom načinu davanja informacija iz Suda, Državno tužilaštvo onemogućilo je novinarima pristup optužnicama za ratne zločine i druga teška krivična djela.

Sud je 25. maja 2012. godine, u predmetu J.D. i dr. (S1 1 K 003417 10 KrI), izrekao prvostepenu presudu kojom su optuženi J.D. i Đ.M. oglašeni krivim za krivično djelo genocid. S tim u vezi, Sud je optuženim izrekao kaznu dugotrajnog zatvora, i to: J.Đ. 35 godina, a Đ.M. 30 godina. Sud je optužene I.N. i M.G. oslobodio optužbe da su počinili krivično djelo genocid.

Sud BiH također je i izdavanje audio i video snimaka sa suđenja – tako da se u posljednje dvije godine medijima izdaju uglavnom desetominutni snimci. Zbog ovakve prakse izdavanja snimaka javnost je ostala uskraćena da u elektronskim medijima čuje glas žrtava ili priznanje nekog zločina

Pravosudne institucije trebale bi svoj rad učiniti transparentnijim, te redovnim izvještavanjem javnosti zaustaviti iznošenje neprovjerenih i netačnih informacija o procesima i istragama.

Potrebna veća saradnja lokalnih medija u procesu pomirenja

Piše: Amer Ramusović

Na veoma dobro organizovanoj i izuzetno korisnoj konferenciji u Goraždu, tokom razgovora i prenesenih iskustava novinara iz tri države istaknut je značaj lokalnih medija u procesu pomirenja koji će dati doprinos izvještavanjem o pozitivnim primjerima tokom, i nakon ratnih dešavanja.

Konferencija je okupila velik broj novinara, urednika i medijskih radnika iz Crne Gore, Srbije i BiH, a na samom početku predstavnik sedme sile u Hotelu Behar, gdje se održavala konferencija, pozdravio je i poželio im dobrodošlicu **Muhamed Ramović**, načelnik Opštine Goražde. Dobrodošlicu novinarima poželjeli su i **Borka Rudić**, generalna sekretarka Udruženja novinara BiH, zatim **Slavko Klisura**, član UO BH novinara i **Hasan Gabela**, predsjednik Kluba novinara Goražde. Tokom dvodnevno rada konferencije razgovaralo se o procesu pomirenja i tranzicijskoj pravdi u bivšoj Jugoslaviji, koliko su i kako mediji doprinosili stabilizaciji mira, o profesionalnom izvještavanju o suđenjima za ratne zločine kao prvom koraku ka pomirenju u lokalnim sredinama. Takođe, o redefinisanoj zadatka i pozicije novinara u multietničkim zajednicama s posebnim osvrtom na profesionalno vs. patriotsko novinarstvo, dok je na kraju konferencije najviše pažnje izazvala sesija o prekograničnoj saradnji novinara-kreiranju zajedničkih strategija i projekata za jačanje tolerancije, mira i stabilnost na Balkanu.

Tokom konferencije bilo je riječi i o izvještavanju o ratnim zločinima, gdje je nedvojbeno zaključeno da je o tome potrebno pisati jer "tamo gdje nema glasa da se zločin desio kao da ga nije bilo". **Selma Učanbarlić** iz BIRN-a, posebno je prenijela impresije o slučajevima suđenja za ratne zločine i kako su novinari BIRN-a izvještavali sa istih. Zaključak svih prisutnih novinara sa te sesije jeste da izvještaji treba da budu objektivni i da se piše i o zločinima počinjenim na "drugoj strani" ali i da se ističu svijetli primjeri građanske hrabrosti u najgorim vremenima, kako je to eksplicitno i veoma afirmativno na temu pomirenja, suživota i tolerancije, prezentirano u priložima Hasana Gabele, dopisnika Federalne televizije iz Goražda.

"Mediji u oba entiteta u BiH su skloni da govore samo o ratnim zločinima druge strane. Takođe, mnogo je pozitivnih primjera gdje se ljudi pomažu i rade zajedno na povratku i na suočavanju sa prošloću, a to mediji prećutkuju ili površno prikažu. Trebali bi da više govorimo o takvim stvarima, a dobar primjer za to je upravo Goražde", kazao je Gabela. Zbog toga je za domaćina ove konferencije i odabrano Goražde skupa jer je to grad gdje se neposredno poslije rata počelo graditi pomirenje i suživot te praktičan je primjer kako se doprinosi stabilizaciji mira.

"Namjerno smo odabrali Goražde za domaćina koje pripada području koje je neposredno poslije rata počelo process pomirenja na širem području, jer se jedan dio nalazi u Federaciji BiH, a drugi u Republici Srpskoj", istakla je **Borka Rudić**, generalna tajnica BH novinara. **Marija Šajkaš**, novinarka i saradnica Instituta za izvještavanje o različitostima iz Njujorka, kazala je da profesionalno izvještavanje podrazumijeva teme tranzicione pravde i da takvo izvještavanje vodi ka pomirenju.

"Bitno je da mediji saraduju i da uvezuju medijski prostor. Da prate suđenja za ratne zločine ali i da izvještavaju o ratnim zločinima u kontekstu, da se zna kako se i zašto nešto desilo i da se izvještava o zločinima "na našoj strani". Lokalni mediji tu imaju veliku ulogu", kazala je ona. Dodala je da su mediji koji su širili propagandu devedestih, ustvari samo naslijedili podobni način izvještavanja i cenzuru iz komunističkog vremena. Novinari su istakli da je na lokalnom nivou nepopularno pričati o prošlosti.

"Čitanje jedne optužnice bilo je šok za našu publiku. Problem je za lokalni medij što ne bi trebao da otvara te priče. Međutim, sredina je sve blagonaklonije gledala na to što radimo. Uspostavilo se da ono za što se smatralo da je propaganda, ustvari istina", kazala je **Zorana Petković**, direktorica Radija Osvit iz Zvornika. Novinarka novopazarskog radija Sto plus **Amela Bajrović** i **Hasna Ziljkić** iz Nacionalnog vijeća Bošnjaka Sandžaka, govorile su o poziciji novinara u multietničkim zajednicama kakav je Novi Pazar i prezentirali neke osobenosti medija u kojem rade, a na sličnu temu prezentirani su pojedinačni projekti Novina Nikšića koje je prezentirao **Vladimir Šestović** iz časopisa KOMUN@ iz Podgorice, kao primjeri multietičnosti, tolerancije, tradicije i baštine.

Na kraju konferencije povel se interesantna rasprava i o prekograničnoj

Najava događaja

- Realizacija projekta "Živjeti zajedno". Pripreme za snimanje četiri dokumentarna filma i pisanje istraživačkih priča o pozitivnim primjerima i građanskoj hrabrosti u BiH u ratu i nakon rata. Projekat provode NDNV i BH Novinari pod pokroviteljstvom Medijskog fonda EU.

- Istraživanja u sklopu regionalnog projekta "Civil Response to Clientelism in Media - Media Circle Project"

saradnji lokalnih medija iz tri države. S tim u vezi **Adis Šušnjar**, novinar iz Sarajeva, prezentirao je projekat “Živjeti zajedno” koji realizuju BH novinari i Nezavisno sviru ove teme koja je s pravom izazvala najveću pažnju, o pozitivnim primjerima govorili su i **Mira Andrić** iz Višegrada i **Elvira Aganović** iz Goražda, dok je **Amer Ramusović**, predsjednik Savjeta za lokalne medije u Crnoj Gori govorio o udruživanju novinara u regionu kako bi se udruženim snagama borili protiv nezavidnog položaja u kome se nalaze novinari. U tom pravcu **RTV Požega** iz Srbije, Radio „303“ iz Rogatice (BiH) i NVO „Spona“, kao osnivač Elektronskih novina „Espona“ iz Berana, iz Crne Gore, nakon prvih uspostavljenih kontakata i početnih oblika saradnje, potpisali su Memorandum o saradnji na osnovu kojeg su formirali Mrežu medija iz pomenutih država. Prvi koraci saradnje pomenutih medija napravljeni su u julu mjesecu prošle godine, tokom održavanja MOSI u Prijepolju, što je rezultiralo dogovorom o uspostavljanju njihovih čvršćih veza. Memorandum predstavlja samo prvi korak ka tom cilju. Do sada su održana tri sastanka i to u Beranama, Rogatici i Požegi, i očekuje se da će se još medija priključiti ovoj inicijativi.. Slavko Klisura, istakao je takođe, da mediji malo posvećuju pažnje pozitivnim primjerima saradnje, najavljujući da će “Goraždanske novine”, čiji je glavni urednik, pristupiti ovoj već formiranoj mreži medija. Na kraju, jedan od osnovnih zaključaka konferencije je bio da je potrebno da se lokalni mediji bolje povežu i razmjenjuju informacije, da se solidarišu i štite jedni druge, da rade na zajedničkoj produkciji i u programu imaju manje politike, a više primjera saradnje.

Konferencija u Goraždu, 03.05.2014.
Značaj lokalnih medija u procesu pomirenja

Detalj sa konferencije u Goraždu, 03.05.2014.
Značaj lokalnih medija u procesu pomirenja

Linija za pomoć novinariima

Aktuelni slučajevi:

Amila Kahrović-Posavljak - Novinarki magazina BH DANI je prijeceno na društvenoj mrezi facebook, kao i preko portala ljutakrajina.net. Hajka na novinarku je krenula poslije objavljivanja teksta na portalu tacno.net pod nazivom "Hitlerjugend u Sarajevu". Hajku je predvodila sa svog privatnog profila Ivana Mostarac. Linija za pomoć novinariima uputila pismo MUP-u KS-Prvoj policijskoj stanici i Tuzilastvu Kantona Sarajevo.

Dario Novalić - Redakciju magazina START BiH pozvao nepoznati muskarac koji se predstavio kao Darko Elez i prijetio uredniku Dariu Novalicu i njegovoj porodici kao i cijeloj redakciji magazina Start. Linija za pomoc novinariima uputila pismo MUP-u KS i u saopcenje za javnost pozvala nadlezne organe da zastite novinara.

Nebojša Vukanović - Direktor kompanije „Imeks internacional“ d.o.o. Nino Rakić 14. aprila fizički napao novinara BN televizije Nebojšu Vukanovića u Trebinju. Novinar Vukanović je napadnut kada je pokušao, uprkos Rakićevom protivljenju, ući u prostorije preduzeća i snimiti kadarove za TV prilog. FHML i BHN uputili saopštenje za medije u kojem su najostrije osudili ovaj napad na novinara.

NDNV i Udruženje BH novinari pokrenuli projekt "Živjeti zajedno"

Afirmisati pozitivne priče iz ratne prošlosti

Piše: Adis Šušnjar

Mnoge priče o hrabrim ljudima koji su u najtežim vremenima pomagali druge, priče o ljudskosti i suživotu, nažalost u bh. medijima i medijima u regionu nikad nisu ispričane. U moru negativnih primjera, nasilja, ratnih zločina, genocida, potpuno su **zaboravljeni pojedinci, organizacije i inicijative**, koje su konkretnim djelima pomogli onima "sa druge strane". Oni koji su se pokušali suprotstaviti zlu snosili su mnogobrojne negativne konsekvence od strane "svojih". Ali, uprkos tome, nisu odustajali.

S druge strane, jednostrano i manipulativno izvještavanje o ratnoj prošlosti, skoro je pravilo u velikom broju medija u BiH i regionu. I dalje se manipuliše žrtvama, ističu samo svoje žrtve, ne poštuju presude, negira zločin. Priča o Srđanu Aleksiću, momku iz Trebinja koji je ubijen spašavajući prijatelja Bošnjaka, svijetli je primjer iz tog vremena koji je postao simbolom hrabrosti, ljudskosti i zdravog razuma u teškim vremenima. Srđan je sa razlogom postao heroj svih ljudi u BiH bez obzira na etničku pripadnost. Slučaj Srđana Aleksića i slični primeri jaki su simboli koji mogu da doprinesu boljem razumijevanju i pomirenju u regionu.

U želji da se slične priče afirmišu u javnosti i da se sačuvaju od zaborava, Nezavisno društvo novinara Vojvodine i Udruženje/udruga BH novinari pokrenuli su projekat "Živjeti zajedno" koji ima za cilj da promovise vrijednosti suživota, uvažavanja različitosti i solidarnosti među ljudima. Naravno, promocija ovih primjera nije svrha da zamagli činjenice, već da afirmišu pojedince i inicijative koje zaslužuju da se o njima zna. Nakon raspisanog konkursa za novinare oformljena je redakcija projekta "Živjeti zajedno" i prve filmove i priče očekujemo već tokom jula. Cilj nam je da dokumentarne filmove objavimo na što više javnih i privatnih televizija, a priče plasiramo na što veći broj portala i štampanih medija. Promociju dokumentarnih filmova pratiće i debate o filmovima.

Projekat će biti u potpunosti uspješan samo ako dopre do što većeg broja ljudi. Očekujemo da će se kroz ove dokumentarne filmove i priče odati počast istinskim herojima ratova, da će ove teme postati aktuelne u javnosti, podići profesionalni standardi u izvještavanju o događajima iz devedesetih i da će mediji iz BiH i Srbiji bolje saradivati u stvaranju zdravijeg i tolerantnijeg života na ovim prostorima. Tokom dosadašnjeg rada redakcija projekta "Živjeti zajedno" saznala je za mnogo pozitivnih primjera građanske hrabrosti. Dosta hrabrih sugrađana je ubijeno zbog toga što su odbili biti dio ludila, sadizma i destrukcije. Mnogi su žrtvovali život da bi pomogli školskom drugu, poznaniku, komšiji. Ti ljudi, naši sugrađani, ne zaslužuju da budu zaboravljeni.

Impressum

Redakcijski kolegij biltena

Velida Kulenović
Mirza Sadiković
Siniša Vukelić
Admir Kadrić
Vladimir Šušak

Urednik

Adis Šušnjar

Tehničko uređenje

Arman Fazlić

Udruženje/udruga BH Novinari

Kralja Tvrtka 5/5, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel/Fax +387 33 223 818; + 387 33 443 072
e-mail: bhnovinari@bhnovinari.ba;
web: www.bhnovinari.ba